ADATBÁZIS RENDSZEREK

SQL elmélet

Krausz Nikol, Molnár Bence

2022.04.14.

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Mai témáink

- SQL alapok
- SQL lekérdezések műveletei
- SQL Adatleírás
- SQL Adatmódosítás

SQL

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Történet

- 1970-es évek eleje IBM SEQUEL (Structured English QUery Language)
- Structured/Standard Query Language
- 1986-tól ANSI, 1987-től ISO szabvány
- SQL2 ('92), SQL3 ('99), ...
- folyamatos fejlesztés (SQL2011)
- szabvány, melyet többé-kevésbé a legtöbb relációs adatbázis-kezelő támogat
- Relational Software, Inc. → Oracle Corp.

Alapok

- Magja ekvivalens a relációs algebrával
- Nem procedurális nyelv (deklaratív), tehát az alapvető kérdés az, hogy mit kell csinálni, és nem az, hogy hogyan.
- Adatleíró (DDL) -, Adatmódosító (DML) -, Adatelérést vezérlő (DCL) -, Lekérdező (QL) nyelv

SQL Alapok

A feladatot szövegesen fogalmazzuk meg

A megfogalmazás szigorú szabályok szerint történik

- Előre megadott parancsok
- Mondat végén: “;”
- Parancsok sorrendje nem tetszőleges

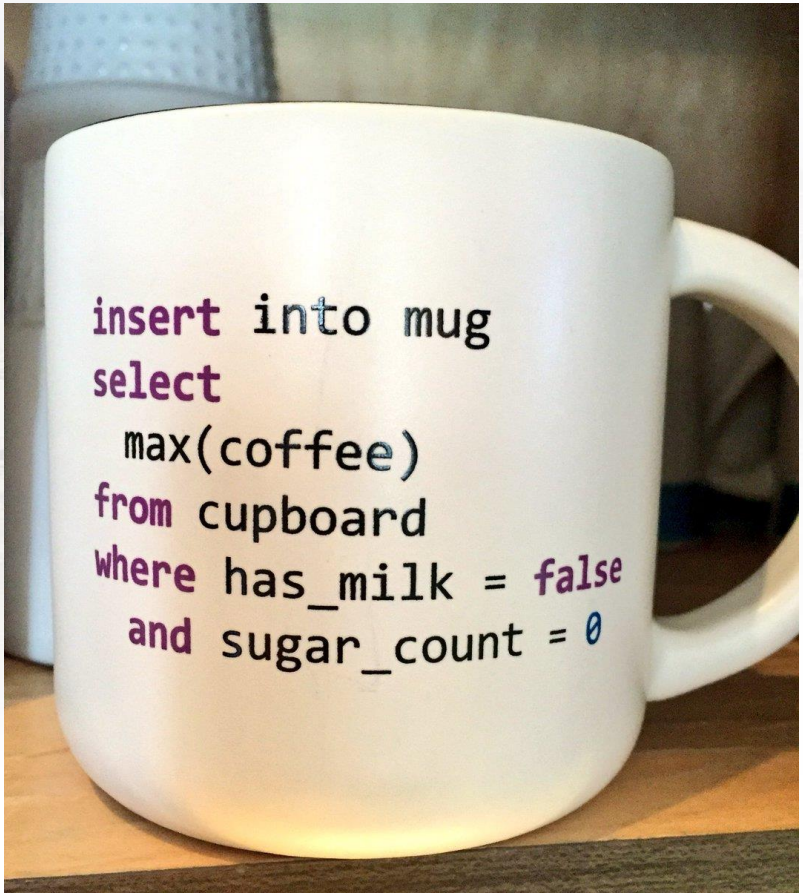
insert into mug
select
max(coffee)
from cupboard
where has_milk = false
and sugar_count = 0

Access-ben

Ha Tervező nézetben összekattintjuk a lekérdezést, azt utána át tudjuk fordítani SQL-re is.

Viszont SQL-ben írt lekérdezést nem biztos, hogy át tud fordítani a grafikus felületre!

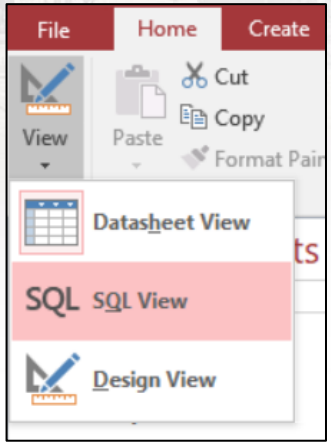

Példák – I.

Listázzuk az aktív hallgatókat, rendezzük sorba szakirány alapján!

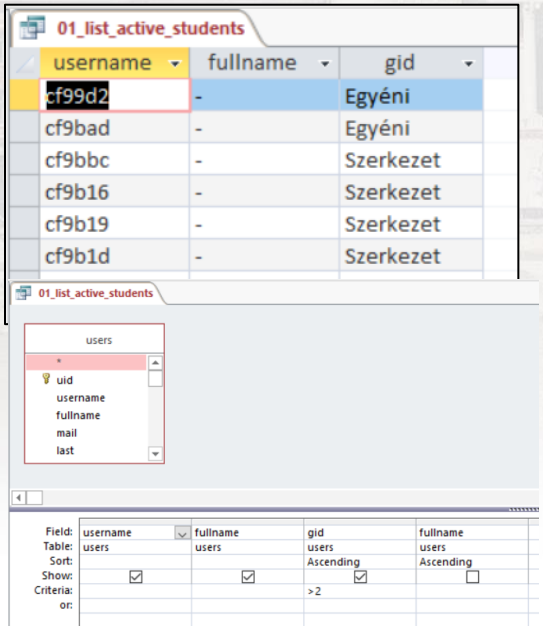

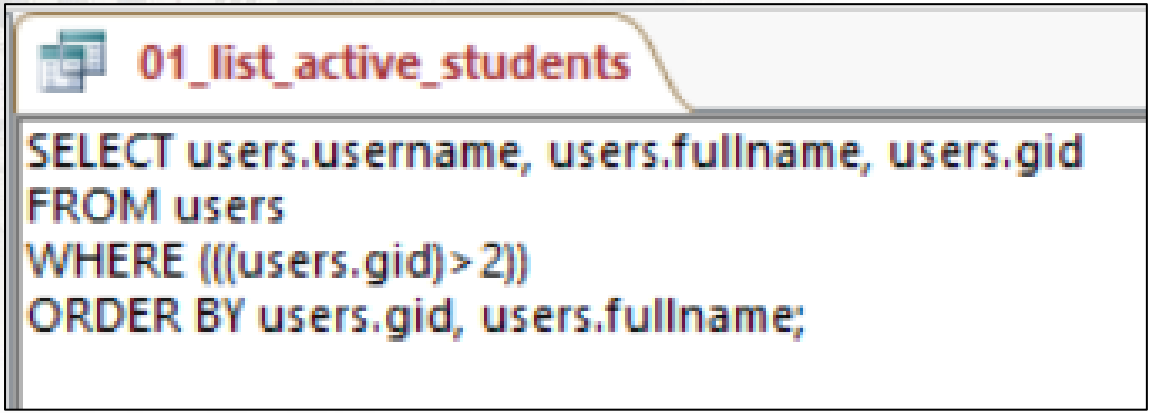

Példák – II.

Mutassuk meg a napon belüli aktivitás statisztikát!

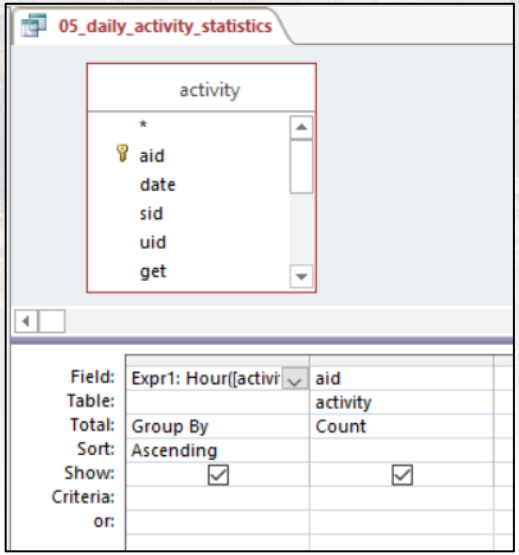

05_daily_activity_statistics

```
SELECT Hour([activity].[date]) AS Hours, Count(activity.aid) AS CountOfaid
FROM activity
GROUP BY Hour([activity].[date])
ORDER BY Hour([activity].[date]);
```

Elemzés műveletei

Lekérdezések

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

ÁTTÉRÉS RELÁCIÓS ALGEBRÁRÓL

Relációs algebra	SQL
R	`SELECT * FROM R;`
$\pi_{t \to tt}(R)$	`SELECT t AS tt FROM r;`
$\sigma_{felt}(R)$	`SELECT * FROM r WHERE felt;`
$\pi_t(\sigma_{felt}(R))$	`SELECT t FROM r WHERE felt;`
$R \cup S$	`SELECT * FROM r UNION SELECT * FROM s;`
$R \cap S$	`SELECT * FROM r INTERSECT SELECT * FROM s;`
$R \backslash S$	`SELECT * FROM r EXCEPT SELECT * FROM s;`
$R \times S$	`SELECT * FROM r, s; (vagy CROSS JOIN)`
$R \bowtie S$	`SELECT * FROM r NATURAL JOIN s;`
$R \bowtie_{felt} S$	`SELECT * FROM r JOIN s ON felt;`
$\delta(R)$	`SELECT DISTINCT * FROM r;`
$\gamma_t(R)$	`SELECT t FROM r GROUP BY t;`
$\tau_t(R)$	`SELECT * FROM r ORDER BY t;`

SELECT lekérdezések

Egy SELECT lekérdezés az adatokon sose módosít, nem változtatja meg az oszlopok neveit, csak az adatokat elemzi és megjeleníti ideiglenes formában.

Egy lekérdezés megtekintése mindig új futtatást jelent az aktuális adattartalom alapján.

A SELECT lekérdezések eredménye is egy reláció, amit további lekérdezésekkel elemezhetünk.

Vetítés (projekció)

Vetítés (projekció) [π]: a reláció bizonyos attribútumait(oszlopait) megtartjuk és a többit törölve új relációt hozunk létre.

SQL: `SELECT attr1, attr2, … FROM r;`

- `SELECT nev, szuletesi_ev FROM hallgato;`

neptun	nev	szuletesi_ev

- `SELECT * FROM hallgato;`

neptun	nev	szuletesi_ev

VETÍTÉS

- `SELECT nev FROM hallgato;`

π_{nev}(

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

)=

nev
Kiss Pista
Nagy Péter
Vál Péter
Nagy Ákos

- `SELECT nev, jegy FROM hallgato;`

$\pi_{nev,jegy}$(

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	2	14
Nagy Péter	3	14
Vál Péter	5	13
Nagy Ákos	3	10

)=

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

Szűrés (szelekció, kiválasztás)

Lekérdezés eredmény sorainak szűrése

SQL: `SELECT * FROM r WHERE attr1 comp1 value1 op1 attr2 comp2 value2…;`

compX ∈ ('=', '<', '>', '≠', '≤', '≥')

opX ∈ ('AND', 'OR', 'XOR', 'NOT')

- `SELECT * FROM hallgato WHERE nev = 'Kiss Péter';`

Több feltétel is lehet, logikai kapcsolatokkal összefűzve

Módosítási parancsoknál különös jelentőségű

Szűrés

- `SELECT * FROM hallgato WHERE jegy=3;`

$\sigma_{jegy=3}($

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Kiss Pista	3

$)=$

nev	jegy
Nagy Péter	3
Kiss Pista	3

- `SELECT * FROM hallgato WHERE jegy>1 AND jelenlet>10;`

$\sigma_{jegy>1\ AND\ jelenlet>10}($

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	3	14
Vál Péter	5	13
Nagy Ákos	3	10

$)=?$

Függvények használata

- `SELECT AVG(jegy) FROM hallgato;`
- `SELECT MIN(jegy) FROM hallgato;`
- `SELECT MAX(jegy) FROM hallgato;`
- `SELECT COUNT(*) FROM hallgato;`
- `SELECT SUM(jegy)/COUNT(*) FROM hallgato WHERE jegy IS NOT NULL;`

Szabad szavas keresés

…mezo LIKE 'szoveg'…

- `SELECT * FROM hallgato WHERE nev LIKE 'Kiss*';`

Joker karakterek:

- *'*' tetszőleges karakter; 0,1,sok karakter (MySQL-ben: %)*
- *'?' egy tetszőleges szöveges karakter (MySQL-ben: _)*
- *'#' egy tetszőleges szám karakter*

Szöveg függvények

- `SELECT vnev & ' ' & knev FROM hallgato;`
- `SELECT * FROM hallgato WHERE vnev & ' ' & knev = 'Nagy Béla';`

Access: &

MySQL (MariaDB): CONCAT()

PgSQL: ||

Bonyolultabb lekérdezések

- `SELECT nev FROM hallgato WHERE (nev LIKE '*Péter' OR nev LIKE '*Sándor') AND nev LIKE 'Nagy*';`
- `SELECT nev FROM hallgato WHERE nev LIKE 'Kov?cs*';`
- `SELECT eloadas_hossza*60 AS perc FROM targyak;`
- `SELECT targynev FROM targyak WHERE eloadasok_hossza*eloadasok_szama>kredit;`
- `SELECT nev FROM hallgato WHERE targy = 'Adatbázisok' AND NOT bukott;`

Több táblát összekapcsolása

Lekérdezések

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Gondolkodva cselekedjünk!

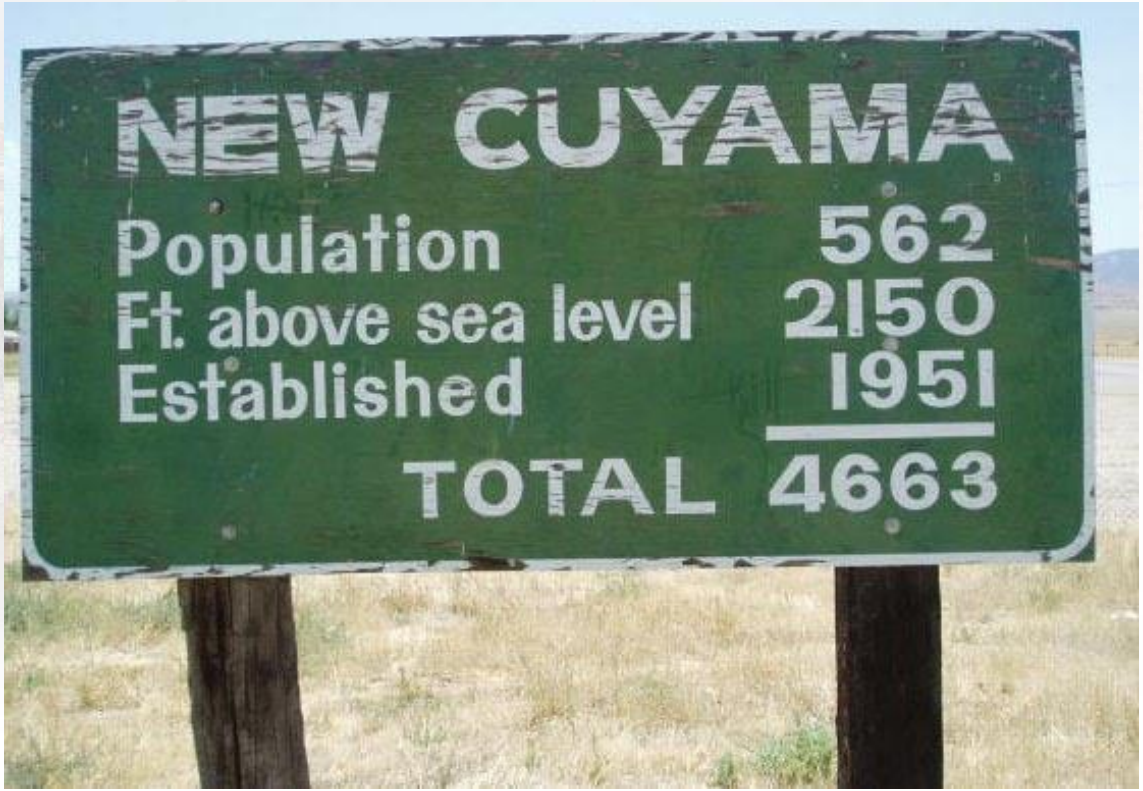

Táblák kombinálása

- Halmazműveletek
- Al-lekérdezés
- Descartes szorzat
- Természetes összekapcsolás
- Théta összekapcsolás
  - *Inner*
  - *Left*
  - *Right*
  - *Full*

Halmazműveletek kritériumai

- A **két változós halmaz műveletekhez** a következőknek kell teljesülni mindkét (R, és S) relációra
  - *Az R és S relációknak ugyanazt az attribútumhalmazt kell tárolnia*
  - *Az attribútumokat rendezni kell úgy, hogy az R i-ik oszlopa megegyezzen S i-ik oszlopával*

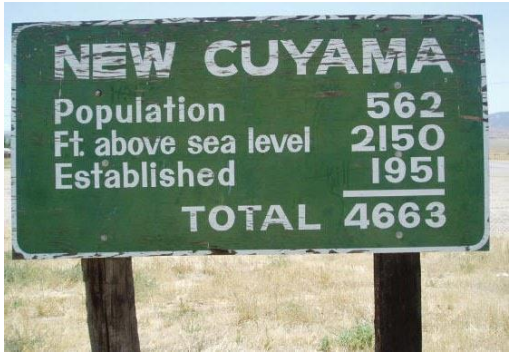

Halmazműveletek 1 - Unió

Halmazok elemeit egymás alá rakja, oszlopok száma nem bővül.

SQL: *SELECT * FROM A UNION SELECT * FROM B;*

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

U

nev	jegy
Kiss Lajos	2
Nagy Lajos	3

=

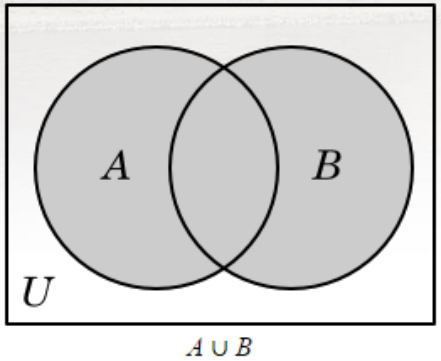

$A \cup B$

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3
Kiss Lajos	2
Nagy Lajos	3

Halmazművelet 2 - Metszet

Oszlopok száma nem változik.

SQL: SELECT * FROM a INTERSECT SELECT * FROM b;

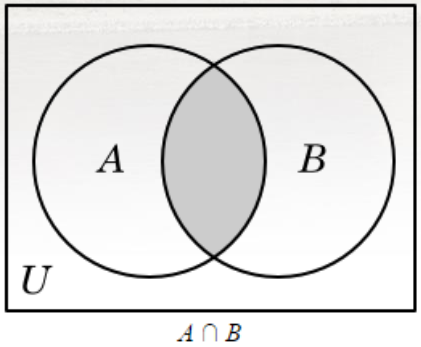

$A \cap B$

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

$\cap$

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Lajos	3

=

nev	jegy
Kiss Pista	2

Halmazművelet 3 - Különbség

Oszlopok száma nem változik.

SQL: SELECT * FROM a EXCEPT SELECT * FROM b;

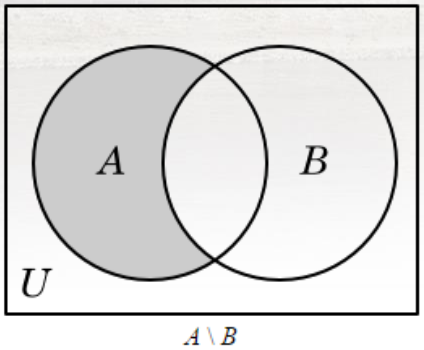

$A \setminus B$

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

\

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Lajos	3

=

nev	jegy
Nagy Péter	3
Vál Péter	5
Nagy Ákos	3

Al-lekérdezés (Subselect, subquery)

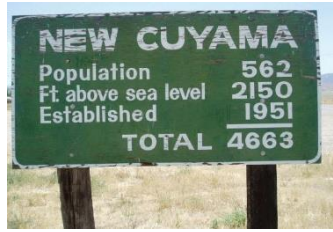

Al-lekérdezésekkel két relációt tudunk összekombinálni. Oszlopok száma növekszik, mert az adatokat egymás mellé akarjuk tenni.
Általában kerüljük az al-lekérdezéseket, mert lassú.

movie(title, year, length, studioname, directorid)
director(id, name, address, income)

- `SELECT name FROM director WHERE id = (SELECT directorid FROM movie WHERE title = 'Lord of The Rings');`
- `SELECT * FROM movie WHERE directorid IN (SELECT id FROM director WHERE name LIKE 'P?ter*');`

Descartes-szorzat

"Mindent mindennel" összekombinál, gondolkodás nélkül, oszlopok száma növekszik.

SQL: `SELECT * FROM a,b;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

×

nev	jelenlet
Kiss Pista	10
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	5

=

a.nev	jegy	b.nev	jelenlet
Kiss Pista	2	Kiss Pista	10
Kiss Pista	2	Nagy Péter	14
Kiss Pista	2	Nagy Lajos	5
Nagy Péter	3	Kiss Pista	10
Nagy Péter	3	Nagy Péter	14
Nagy Péter	3	Nagy Lajos	5

Az eredmény nagyon sok sort tartalmazhat!

Általában WHERE szűréssel tesszük értelmessé a lekérdezést.

Természetes Összekapcsolás

Két eltérő reláció kombinálása

- *a két táblában egy mező neve megegyezik, ez lesz azösszekapcsolás alapja*
- *az összekapcsolt mezők adattípusának meg kell egyeznie*
- *a lekérdezésben nincs más feltétel az összekapcsolásra*
- *a megfeleltetett attribútumok közül csak egyik oszlopot tartalmazza az eredmény*
- *Access nem ismeri*

Természetes Összekapcsolás

SQL: `SELECT * FROM r NATURAL JOIN s;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

⋈

nev	jelenlet
Kiss Pista	5
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	11
Nagy Péter	12

=

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	2	5
Nagy Péter	3	14
Nagy Péter	3	12

- Mindkét relációban található név oszlop.
- Név oszlop csak egyszer szerepel az eredményben!

Lógó sorok

Olyan sor, amelyek egy másik reláció egyetlen sorával sem kapcsolódnak össze.

LEFT/RIGHT/FULL JOIN-okkal lehet kontrolálni melyik jelenjen meg és melyik nem.

Théta Összekapcsolás

- Nem szükséges, hogy a kapcsolat a sémában definiált legyen.
- Legalább egy olyan feltételt meg kell adni, ahol a két adatforrás egyes oszlopai egyenlőek.
- Allekérdezések esetén is használható.

Általánosan minden théta eredmény halmazra igaz:

- A párosításra használt oszlopok mindkét relációból megjelennek az eredményben.
- Ha valamiből több párt talál, mindegyik bekerül az eredménybe.

Théta Összekapcsolás - INNER

Descartes szorzatból indul ki, de kiegészítjük egy szűrési feltétellel.

SQL: `SELECT * FROM r INNER JOIN s ON r.attr1=s.attr2;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

$\bowtie_{a.nev = b.teljesnev\ AND\ jelenlet > 10}$

teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	5
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	11
Nagy Péter	12

=

nev	jegy	teljesnev	jelenlet
Nagy Péter	3	Nagy Péter	14
Nagy Péter	3	Nagy Péter	12

SELECT * FROM a INNER JOIN b ON a.nev=b.teljesnev AND jelenlet>10;

- Csak azok a sorok jelennek meg, amelyek mindkét relációban szerepelnek.

Théta Összekapcsolás - LEFT

Descartes szorzatból indul ki, de kiegészítjük egy szűrési feltétellel.

SQL: `SELECT * FROM r LEFT JOIN s ON r.attr1=s.attr2;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

$\bowtie_{a.nev = b.teljesnev\ AND\ jelenlet > 10}$

teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	5
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	11
Nagy Péter	12

=

nev	jegy	teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	2	NULL	NULL
Nagy Péter	3	Nagy Péter	14
Nagy Péter	3	Nagy Péter	12

- A bal oldali táblából minden sor megjelenik. Ha nincs párja, NULL értékekkel feltöltve.

Théta Összekapcsolás - RIGHT

Descartes szorzatból indul ki, de kiegészítjük egy szűrési feltétellel.

SQL: `SELECT * FROM r RIGHT JOIN s ON r.attr1=s.attr2;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

$\bowtie_{a.nev = b.teljesnev\ AND\ jelenlet > 10}$

nev	jegy	teljesnev	jelenlet
Nagy Péter	3	Nagy Péter	14
Nagy Péter	3	Nagy Péter	12
NULL	NULL	Nagy Lajos	11

=

teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	5
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	11
Nagy Péter	12

- A jobb oldali táblából minden sor megjelenik. Ha nincs párja, NULL értékekkel feltöltve.
- Kiss Pista azért nem kerül bele mindkét oldalról, mert van a jelenlétre is egy követelmény, aminek nem felel meg.

Théta Összekapcsolás - FULL

Descartes szorzatból indul ki, de kiegészítjük egy szűrési feltétellel.

SQL: `SELECT * FROM r FULL OUTER JOIN s ON r.attr1=s.attr2…;`

nev	jegy
Kiss Pista	2
Nagy Péter	3

$\bowtie_{a.nev = b.teljesnev\ AND\ jelenlet > 10}$

teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	5
Nagy Péter	14
Nagy Lajos	11
Nagy Péter	12

=

nev	jegy	teljesnev	jelenlet
Kiss Pista	2	NULL	NULL
Nagy Péter	3	Nagy Péter	14
Nagy Péter	3	Nagy Péter	12
NULL	NULL	Nagy Lajos	11

Théta Összekapcsolás - FULL

```
SELECT * FROM a FULL OUTER JOIN b ON
a.nev=b.teljesnev AND jelenlet>10;
```

- Access nem támogatja ☹
- A mindkét oldali táblából minden sor megjelenik. Ha nincs párja, NULL értékekkel feltöltve.
- Kiss Pista azért nem kerül bele mindkét oldalról, mert van a jelenlétre is egy követelmény, aminek nem felel meg.

További műveletek

Lekérdezések

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Sorba rendezés

SQL: `SELECT * FROM r ORDER BY attr1 ASC/DESC, attr2 ASC/DESC…;`

- `SELECT * FROM hallgato ORDER BY szuletesi_hely DESC;`

neptun	nev	szuletesi_hely
		Abádszalók
		Abádszalók
		Almásfüzitő
		Budapest
		…

neptun	nev	szuletesi_hely
		Zalaegerszeg
		Zalaegerszeg
		Záhony
		Záhony
		…

Sorrendezés, több attribútumon

- Először az első attribútumon rendezünk, majd ha van egyező tétel, akkor a következőn, és így tovább.
- `SELECT * FROM hallgato ORDER BY nev, jegy;`

$\tau_{nev,jegy}($

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	4	14
Kiss Aladár	2	14
Nagy Péter	3	10

$)=$

nev	jegy	jelenlet
Kiss Aladár	2	14
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	**3**	**10**
Nagy Péter	**4**	**14**

Sorok számának korlátozása

SQL: `SELECT TOP N * FROM r;`

- `SELECT TOP 1 nev, jegy FROM hallgato ORDER BY jegy;`

MySQL:
```
SELECT * FROM hallgato ORDER BY jegy
LIMIT 1;
```

Ha egy sort keresünk, érdemes ezt beleírni, mert gyorsítja a lekérdezést, hiszen nem keres tovább.

Csak az egyedi sorok megjelenítése

Ha vannak ismétlődő teljes sorok, akkor azokat kiszűrhetjük.

SQL: `SELECT DISTINCT * FROM r;`

- `SELECT DISTINCT * FROM hallgato;`

$\delta($

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	3	14
Kiss Pista	1	14
Nagy Ákos	3	10

$)=$

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	3	14
Nagy Ákos	3	10

Csoportosítás

Csoportosítás - a reláció sorainak „csoportokba” történő beosztása a reláció egy vagy több attribútumának értékétől függően.

SQL: `SELECT attr1, attr2,… FROM r GROUP BY attr1, attr2,…;`

- `SELECT termek FROM eladasok GROUP BY termek;`

$$\gamma_{termek}(\pi_{termek}(\quad))$$

termek	darab
Kenyér	1
Kifli	2
Tej	1
Kifli	3

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

$\pi_{termék}($

termek	darab
Kenyér	1
Kifli	2
Tej	1
Kifli	3

$)=$

termek
Kenyér
Kifli
Tej
Kifli

$\gamma_{termek}($

termek
Kenyér
Kifli
Tej
Kifli

$)=$

termek
Kenyér
Kifli
Tej

Csoportosítás + Összesítés

- Ahogy láttuk a csoportosítás ugyanolyan elemeket von össze az adott attribútumon.
- Azonban a többi attribútum is tartalmaz adatot, ezeket csoportonként összesíthetjük valamilyen módon.
- Az összesítéshez különböző függvényeket alkalmazhatunk a gamma operátoron belül.
- Ezek a következőek: SUM, AVG, MIN, MAX, COUNT, FIRST, LAST

Az eredmény reláció felépítése

- Osszuk a reláció sorait csoportokba. Egy csoport azokat a sorokat tartalmazza, amelyeknek az {attr1, attr2, …} listán szereplő csoportosítási attribútumokhoz tartozó értékei megegyeznek. Ha nincs csoportosítási attribútum, akkor az egész R reláció egy csoportot képez.
- Minden csoporthoz hozzunk létre olyan sort, amelyik tartalmazza:
  - *Szóban forgó csoport csoportosítási attribútumait.*
  - *Az {attr1, attr2, …} lista összesítési attribútumaira vonatkozó összesítéseket.*

Csoportosítás + Összesítés (Példa - SUM)

- `SELECT termek, SUM(darab) FROM eladas GROUP BY termek;`

$$\gamma_{termek,SUM(darab)}($$

termek	darab
Kenyér	1
Kifli	**3**
Tej	2
Kifli	**5**

$$)=$$

termek	sumdarab
Kenyér	1
Kifli	**8**
Tej	2

Feltétel megadása a csoport tulajdonságaira

SQL: `SELECT attr1,AGGR(attr2)… FROM r GROUP BY attr1 HAVING AGGR(attr2) comp1 value1,…;`

- `SELECT AVG(jegy) FROM hallgato WHERE targy = 'Adatbázisok' AND jegy > 3 GROUP BY ev HAVING AVG(jegy)>3.5;`

nev	ev	jegy
Kiss Pista	1990	4
Nagy Jenő	1990	5
Kertész Ágnes	1990	1
Bíró Gabriella	1991	5
Szántó Jóska	1991	4
Tóth Barna	1991	2
Sándor Lívia	1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato GROUP BY ev;

ev	jegy
1990	3.33
1991	3.67
1992	4

nev	ev	jegy
Kiss Pista	1990	4
Nagy Jenő	1990	5
Kertész Ágnes	1990	1
Bíró Gabriella	1991	5
Szántó Jóska	1991	4
Tóth Barna	1991	2
Sándor Lívia	1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato GROUP BY ev;

ev	jegy
1990	3.33
1991	3.67
1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato WHERE jegy>3 GROUP BY ev;

Eredeti sorok közötti szűrés

ev	jegy
1990	4.5
1991	4.5
1992	4

nev	ev	jegy
Kiss Pista		
Nagy Jenő		
Kertész Ágnes		
Bíró Gabriella	1991	5
Szántó Jóska	1991	4
Tóth Barna	1991	2
Sándor Lívia	1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato GROUP BY ev;

ev	jegy
1990	3.33
1991	3.67
1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato WHERE jegy>3 GROUP BY ev;

Eredeti sorok közötti szűrés

ev	jegy
1990	4.5
1991	4.5
1992	4

SELECT ev, AVG(jegy) FROM hallgato GROUP BY ev HAVING AVG(jegy)>=3.5;

Összesített sorok közötti szűrés

ev	jegy
1991	3.67
1992	4

Csoportosítás + Összesítés (Példa – Több attribútumra)

- `SELECT termek, SUM(darab), SUM(darab*ar) FROM eladas GROUP BY termek;`

$$\gamma_{termek,SUM(darab),SUM(\text{darab}*ar)}($$

termek	darab	ar
Kenyér	1	100
Kifli	2	100
Kifli	3	150
Kenyér	2	150
Tej	2	100

$$)=$$

termek	sumdarab	sumdarabar
Kenyér	3	400
Kifli	5	650
Tej	2	200

Fontos, hogy az eredmény relációban egy oszlop csak akkor jelenhet meg, ha az vagy

- *csoportosítás alapja, vagy*
- *valamely összesítő művelet alkalmazva van rá.*

Csoportosítás + Összesítés (Példa - COUNT)

- `SELECT termek, COUNT(darab) FROM eladas GROUP BY termek;`

$$\gamma_{termek,COUNT(darab)}($$

termek	darab
Kenyér	1
Kifli	**3**
Tej	2
Kifli	**5**

$$)=$$

termek	countdarab
Kenyér	1
Kifli	**2**
Tej	1

Csoportosítás + Összesítés (Példa - FIRST)

- `SELECT termek, FIRST(darab) FROM eladas GROUP BY termek;`

$$\gamma_{termek,FIRST(darab)}($$

termek	darab
Kenyér	1
Kifli	**3**
Tej	2
Kifli	5

$$)=$$

termek	firstdarab
Kenyér	1
Kifli	**3**
Tej	2

Átnevezés (Alias)

Bizonyos esetekben az oszlopokat át szeretnénk nevezni a lekérdezésben:

- Függvények vagy képletek által előállított oszlopokat
- Összekapcsolások esetén elkerülni a mezőnév ütközéseket

SQL: … AS…

- ```
  SELECT AVG(jegy) AS atlag, jelenlet/14*100 AS
  jelenletszazalek FROM hallgato;
  ```

Sőt, az AS parancs el is hagyható:

- ```
  SELECT AVG(jegy) atlag, jelenlet/14*100 jelenletszazalek
  FROM hallgato;
  ```

Sőt, al-lekérdezéseknél akár a lekérdezés egységeket is el tudjuk nevezni, hogy lehessen rá hivatkozni:

- ```
  SELECT c.currency, c.ratetohuf, c.date FROM currencyrate AS
  c LEFT JOIN (SELECT currency, MAX(ratetohuf) AS max FROM
  currencyrate GROUP BY currency) AS m ON
  c.currency=m.currency AND c.ratetohuf=m.max;
  ```
  ```

Attribútum átnevezés

- `SELECT nev AS diak FROM hallgato;`

$$\pi_{nev \to diak}($$

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	3	14
Kiss Pista	1	14
Nagy Ákos	3	10

$$) =$$

diak
Kiss Pista
Nagy Péter
Kiss Pista
Nagy Ákos

- `SELECT nev AS diak FROM hallgato WHERE diak='Kiss Pista';`

$$\sigma_{\text{diak}='Kiss\ Pista'}(\pi_{nev \to diak}($$

nev	jegy	jelenlet
Kiss Pista	1	14
Nagy Péter	3	14
Kiss Péter	1	14
Nagy Ákos	3	10

$$))$$

$$=$$

diak
Kiss Pista

Parancsok sorrendje

A lekérdezésben a parancsok sorrendje fontos!!!

```
SELECT
DISTINCT
TOP
FROM
JOIN      ON
WHERE
GROUP BY
HAVING
ORDER BY
```

Szintaktika

- A szelekciónál, Théta összekapcsolásnál, amennyiben több attribútumra végzünk lekérdezést, azokat AND/OR jellel válasszuk el egymástól! A projekció által megjelenítendő oszlopneveket viszont elegendő vesszővel elválasztani!
- Amennyiben valamilyen szöveges értékre végzünk szűrést, vagy Théta összekapcsolást, a szöveges érték kerüljön idézőjelbe.
- Amennyiben a lekérdezésben több reláció is szerepel, a mezőnevek előtt jelenjen meg a tartalmazó reláció neve (relacio.mezonev).
- Ha összekapcsolásnál különböző nevűek a kapcsolat alapjául szolgáló oszlopok nevei, akkor Théta összekapcsolást kell használni
- Théta összekapcsolás esetén a feltételek közt szerepelnie kell az összekapcsolás alapját jelentő két mező egyenlőségének.
- A dátumokat szövegként írjuk fel, ezért idézőjelek közé kerül, de ha szabványos formában adjuk meg, akkor az Adatbáziskezelő rendszerek numerikusan is tudják értelmezni.

Cheat Sheet

SELECT attribútum(ok) FROM táblá(k) WHERE tulajdonság(ok);

- `SELECT nev FROM hallgato WHERE nev = 'Kiss Péter';`

Attribútumok, táblák elválasztása vesszővel
Tulajdonságok összefűzése logikai operátorral: AND, OR, XOR, NOT
Összehasonlító operátorok: =, <>, >, <, =>, <=, LIKE, BETWEEN, IN, IS
DISTINCT
aliasok (AS)
Különleges karakterek: Access-ben: *, ?, # (Egyes DBMS-ekben: *, _, %)
Escape karakterek (\)
Idézőjelek: ', "
Kis- és nagybetűk

Példák lekérdezésekre

Gyakorlás

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Példa 1

Adjuk meg SQL segítségével, azon hallgatók neveit, akik átmentek a tárgyból.

S		
Név	**Jegy**	**Jelenlét**
Kiss Pista	3	8
Kiss István	2	14
Nagy Irén	5	10
Nagy Péter	1	14

$$SELECT\ név\ FROM\ S\ WHERE jegy > 1\ AND\ jelenlét > 10;$$

Példa 2

oktatok	
oktato	tanszek_kod
Koppányi Zoltán	FMT
Lovas Tamás	FMT
Tuchband Tamás	AGT
Gipsz Jakab	NULL

tanszekek	
tanszek_kod	tanszek_nev
FMT	Fotogrammetria
AGT	Geodézia
OCT	Szerves Kémia

Példa 2 – Természetes Összekapcsolás

```
SELECT * FROM oktatok NATURAL JOIN
tanszekek;
```

oktato	tanszek_kod	tanszek_nev
Koppányi Zoltán	FMT	Fotogrammetria
Lovas Tamás	FMT	Fotogrammetria
Tuchband Tamás	AGT	Geodézia

Példa 2 - LEFT JOIN

```
SELECT * FROM oktatok LEFT JOIN tanszekek ON
oktatok.tanszek_kod = tanszekek.tanszek_kod;
```

oktatok.oktato	oktatok.tanszek_kod	tanszekek.tanszek_kod	tanszekek.tanszek_nev
Koppányi Zoltán	FMT	FMT	Fotogrammetria
Lovas Tamás	FMT	FMT	Fotogrammetria
Tuchband Tamás	AGT	AGT	Geodézia
Gipsz Jakab	NULL	NULL	NULL

Példa 2 - RIGHT JOIN

```
SELECT * FROM oktatok RIGHT JOIN tanszekek
ON oktatok.tanszek_kod =
tanszekek.tanszek_kod;
```

oktatok.oktato	oktatok.tanszek_kod	tanszekek.tanszek_kod	tanszekek.tanszek_nev
Koppányi Zoltán	FMT	FMT	Fotogrammetria
Lovas Tamás	FMT	FMT	Fotogrammetria
Tuchband Tamás	AGT	AGT	Geodézia
NULL	NULL	OCT	Szerves Kémia

Gyakorlás - Séma

A			
nev	**tantargy**	**pontszam**	**jelenlet**
Kiss Pista	Matek	50	8
Kiss Pista	Rajz	60	14
Nagy Iván	Statika	45	10
Nagy Péter	Matek	15	14

B	
nev	**evfolyam**
Kiss Pista	1
Kiss István	2
Nagy Iván	1
Nagy Péter	1

C	
tantárgy	**minpont**
Matek	40
Rajz	60
Statika	50

Gyakorlás - Kérdések

1) Adjuk meg, azon hallgatókat, akik Rajzra járnak!

2) Adjuk meg az elsős hallgatók neveit!

3) Adjuk meg azon tárgyakat, amelyek teljesítéséhez több mint 45 pont kell!

4) Adjuk meg azon hallgatókat, és évfolyamukat, akik Matekra járnak!

5) Adjuk meg, hogy mely hallgatóknak milyen tantárgyuk sikerült (jelenlét ellenőrzése nélkül)!

6) Adjuk meg, hogy az elsős hallgatóknak milyen tantárgyak sikerültek (jelenlét ellenőrzése nélkül)!

Gyakorlás – Megoldás

1) `SELECT nev FROM A WHERE tantargy='Rajz';`
2) `SELECT nev FROM B WHERE evfolyam=1;`
3) `SELECT tantargy FROM C WHERE minpont>45;`
4) `SELECT nev, evfolyam FROM A NATURAL JOIN B WHERE A.tantargy='Matek';`
5) `SELECT nev, tantárgy FROM A INNER JOIN C ON A.tantargy=C.tantárgy AND A.pontszam>C.minpont;`
6) `SELECT nev, tantargy FROM A NATURAL JOIN B INNER JOIN C ON A.tantargy=C.tantárgy AND A.pontszam>C.minpont WHERE evfolyam=1;`

Adatleírás

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

ADATBÁZIS LÉTREHOZÁSA

- SQL: `CREATE DATABASE adatbazis;`
- jogosultságok
  - *felhasználó*
  - *elérés „helye”*
- kódolás (UTF8, LATIN2 [ISO-8859-2])
- sablonok (pl. téradatok tárolása esetén)
- használat
  - *explicit definíció kapcsolódáskor*
  - `USE adatbazis;`
- Használt karakterek: [_a-zA-Z0-9] (nem kezdődhet számmal)

Emlékeztető
Relációs adatbázis séma

Relációs séma: hallgato(neptun: Szöveg, nev: Szöveg, szuletesi_ev: Szám)

Relációs adatbázis séma:

hallgato
neptun: Szöveg nev: Szöveg szuletesi_ev: Szám ...

Tábla létrehozása

```
CREATE TABLE hallgato
(
      neptun VARCHAR(6),
      nev VARCHAR(50),
      szuletesi_ev INTEGER,
      atlag DOUBLE PRECISION,
      PRIMARY KEY (neptun)
);
```

Tábla létrehozása

```
CREATE TABLE táblanév
```

…:

- *DEFAULT alapértelmezett érték*
- *NULL /NOT NULL*
- *UNIQUE (!= PRIMARY KEY!)*
- *AutoNumber/AUTO INCREMENT/Sequence*

Tábla módosítása

SQL: `ALTER TABLE táblanév ADD oszlopnév típus;`
- *`ALTER TABLE hallgato ADD szuletesi_hely VARCHAR(50);`*

SQL: `ALTER TABLE táblanév DROP oszlopnév;`
- *`ALTER TABLE hallgato DROP nev;`*

SQL: `ALTER TABLE táblanév RENAME TO új_táblanév;`
- *`ALTER TABLE hallgato RENAME TO bme_hallgato;`*

SQL: `DROP táblanév;`
- *`DROP hallgato;`*

SQL: `TRUNCATE táblanév;`
- *`TRUNCATE hallgato;`*

Változtatások esetén figyelni kell a többi táblával való kapcsolatok frissítésére is!

Adatmódosítás

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék

Adatfeltöltés

Beszúrás

- SQL: `INSERT INTO táblanév [(attribútum1, attribútum2, …)] VALUES (érték1, érték2, …);`
- `INSERT INTO hallgato (neptun, nev, szuletesi_ev, atlag) VALUES ('ABCDEF', 'Kiss Péter', 1993, 4.5);`
- SQL: `LOAD DATA`
- SQL: `COPY`

Adatmódosítás

Szelekció – különben minden sort módosítunk

Módosítás

- *SQL:* `UPDATE táblanév SET attribútum = új_érték WHERE feltétel;`
- `UPDATE hallgato SET atlag = 4.6 WHERE nev = 'Nagy Sándor';`

Törlés

- *SQL:* `DELETE FROM táblanév WHERE attribútum = érték;`
- `DELETE FROM hallgato WHERE nev = 'Kovács József';`

Összefoglalás

- Visszatekintés
- Attribútum típusok
- SQL és műveletei
- SQL Adatleírás
- SQL Adatmódosítás

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?

BUDAPESTI MŰSZAKI
ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Építőmérnöki Kar - építőmérnöki képzés 1782 óta

Fotogrammetria és Térinformatika Tanszék